

PRZECIWDZIAŁANIE PRZYCZYNOM PRZESTĘPCZOŚCI
redaktor naukowy serii
Bogumił Szmulik

**Podstawy przeciwdziałania
przestępczości oraz pomocy
osobom pokrzywdzonym**
Ujęcie komparatystyczne

redaktor naukowy tomu
Michał Poniatowski

WYDAWNICTWO INSTYTUTU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI | **Warszawa 2020**

Spis treści

Przedmowa	9
Wprowadzenie	13

MICHAELA MORAVČÍKOVÁ

Godność człowieka jako podstawa pomocy ofiarom przestępstw – perspektywa słowacka	15
Wprowadzenie	15
1. Godność człowieka i jej nienaruszalność jako kluczowy fakt	17
2. Godność człowieka jako podstawa pomocy ofiarom przestępstw	20
3. Nowa sytuacja prawna w Republice Słowackiej	22
4. Zakres odszkodowania dla ofiar przestępstw z użyciem przemocy zgodnie z ustawą nr 274/2017	26
Zakończenie	29

NADIJA MOSKALIUK

Aksjologiczne i konstytucyjne zasady pomocy ofiarom i świadkom przestępstw – prawo i praktyka na Ukrainie	35
Wprowadzenie	35
1. Analiza najnowszych badań i publikacji	36
2. Koncepcja ochrony praw ofiar	37
3. Prawo do zapewnienia bezpieczeństwa na Ukrainie	38
4. Światowe doświadczenie w budowaniu systemu ochrony praw świadków i ofiar	40
5. Różnice między ukraińskim systemem ochrony praw świadków i ofiar a systemami obcymi	45
6. Perspektywy poprawy ukraińskiego systemu ochrony świadków i ofiar: doświadczenie zagraniczne	48
Zakończenie	49

6 Spis treści

TETIANA PODKOVENKO

Aksjologiczno-konstytucyjne podstawy przeciwdziałania przestępczości –

prawo i praktyka na Ukrainie	55
Wprowadzenie	55
1. Aksjologiczne podstawy przeciwdziałania przestępczości	59
2. Przeciwdziałanie przestępczości: koncepcja i natura	61
3. Analiza przestępczości na Ukrainie	69
4. Zapobieganie przestępczości jako jeden z obszarów priorytetowych zwalczania przestępczości	69
5. Główne zadania i zasady zwalczania przestępczości	71
6. Podstawowe strategie kryminalne i strategie kryminologiczne w dziedzinie przeciwdziałania przestępczości	73
Zakończenie	75

SANDRA GĄSIOR

Prawo ofiary przestępstwa do pomocy prawnej na podstawie dyrektywy

Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE	83
Wprowadzenie	83
1. Prawo ofiary przestępstwa do pomocy prawnej w ustawodawstwie krajowym	86
1.1. Definicja pokrzywdzonego w polskiej ustawie karnej	86
1.2. Prawo pokrzywdzonego do pełnomocnika w polskim porządku prawnym	87
1.3. Pełnomocnik z urzędu a pełnomocnik z wyboru	90
2. Zadania pełnomocnika pokrzywdzonego	93
3. Prawo dziecka do profesjonalnego pełnomocnika	96
Zakończenie	100

PETER JANDURA

Działalność Kościoła katolickiego na Słowacji w zakresie pomocy osobom

pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz przeciwdziałania przemocy	107
Wprowadzenie	107
1. Niektóre elementy prawne świadczenia pomocy (osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz przeciwdziałania przemocy)	108
2. Wybrane projekty Kościoła katolickiego na Słowacji	111
Zakończenie	114

JAN KRAJCZYŃSKI

Ochrona ofiary przestępstwa w prawie kanonicznym	117
Pytania do opinii	117
Wprowadzenie	117
1. Ofiara przestępstwa w prawie kanonicznym	120
1.1. Brak definicji legalnej ofiary przestępstwa kanonicznego	120
1.2. Osoba fizyczna jako ofiara przestępstwa	123
1.3. Podmiot zbiorowy jako ofiara przestępstwa	125
1.4. Uszczuplenie liczby przestępstw, a tym samym ograniczenie liczby ofiar	127
2. Podstawy ochrony prawnej ofiary przestępstwa	130
2.1. Poszanowanie godności osoby ludzkiej i praw, które z niej wynikają	130
2.2. Zabezpieczenie podstawowych dóbr osoby ludzkiej	132
2.3. Troska o dobro publiczne Kościoła	133
2.4. Wzgląd na najwyższe prawo, jakim jest zbawienie dusz	134
2.5. Ocena podstaw ochrony prawnej ofiary przestępstwa	136
3. Środki ochrony prawnej ofiary przestępstwa	137
3.1. Sankcje i środki karne	138
3.2. Procesy karne	139
3.3. Sposób przeprowadzenia dochodzenia wstępnego	144
3.4. Odpowiedzialność karna deliktowa i kontraktowa	146
3.5. Ochrona praw ofiar przestępstwa składających zeznania	147
3.6. Prawo małoletniej ofiary przestępstwa do kuratora	149
3.7. Prawo ofiary przestępstwa do adwokata i pełnomocnika	149
3.8. Skarga o naprawienie szkód wynikłych z tytułu przestępstwa	150
3.9. Przedawnienie karne	151
3.10. Obligatoryjny charakter powołania rzecznika sprawiedliwości	154
Zakończenie	157

DARIUSZ WALENCIK

Odpowiedzialność przełożonych kościelnych za przestępstwa seksualne popełniane przez duchownych wobec osób niepełnoletnich

w kontekście konstytucyjnej zasady autonomii i niezależności	163
Wprowadzenie	163
1. Krótki rys historyczny	165
2. Podstawy prawne odpowiedzialności przełożonych kościelnych	175

8 Spis treści

3. Podstawy aksjologiczne	181
4. Obowiązek zawiadomienia organów ścigania	184
Zakończenie	189

DARIUSZ WALENCIK

Konieczność budowy systemu prewencji ogólnej pozytywnej w zakresie przestępstw seksualnych popełnianych przez duchownych

wobec osób niepełnoletnich	203
Wprowadzenie	203
1. Odpowiedzialność przełożonych kościelnych oraz państwa polskiego w świetle przepisów Kodeksu cywilnego i orzecznictwa ETPC	206
2. Obowiązek opracowania programów prewencyjnych w prawie wewnętrznym (kanonicznym) Kościoła katolickiego	217
Zakończenie	224